

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**Міжнародна стратегія
економічного розвитку регіону**

**Международная стратегия
экономического развития региона**

**International Strategy
of Region Economic Development**

Матеріали

VI Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Суми, Україна, 17 березня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

На даний час спостерігається дефіцит нововведень, які б докорінно змінювали структуру промисловості. Більшість технологічних інновацій в основному спрямовані на модернізацію виробництва.

Таким чином, значний потенціал інноваційного розвитку високо конкурентного виробництва продуктів харчування, зосереджений в даній галузі, так і не залучається до процесів економічного зростання і підвищення ефективності діяльності.

1. Капітальні інвестиції за видами промислової діяльності. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

2. Обсяги реалізованої промислової продукції (робіт, послуг). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

3. Промисловість і промислова політика України 2013: актуальні тренди, виклики, можливості: наук.-аналіт. доповідь / О.І. Амоша, В.П. Вишневський, Л.О. Збаразська та ін.; за заг. ред. В.П. Вишневського; НАН України, Ін-т еконо-міки пром-сті. – Донецьк, 2014. – 200 с.

4. Наукова та інноваційна діяльність в Україні : статистичний збірник [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України, 2014 // Режим доступу : http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2014/zb/09/zb_nayk_13.zip

ОСНОВНІ ЧИННИКИ ВАЛЮТНОГО КУРСОУТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ

Голуб Р.Р., старший викладач

Львівський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет банківської справи» (Україна)

Сальдо торгового балансу і рахунку поточних операцій продовжують відігравати значну роль у формуванні попиту та пропозиції на національну та/або іноземну валюту. Джерелами фінансування негативного сальдо рахунку поточних операцій є: зростання зовнішнього боргу; інвестиції (прямі та портфельні) у вітчизняний акціонерний капітал; продаж державних активів (доходи від приватизації); зменшення міжнародних валютних резервів; девальвація валютного курсу національної грошової одиниці. Суттєвим невикористаним джерелом нівелювання макроекономічних дисбалансів в Україні був де-факто фіксований режим валютного курсу, який з лютого 2014 року переведений у режим «брудного» (адміністративно-регульованого) плавання.

Зростання зовнішнього боргу України, будучи джерелом фінансування дисбалансів, з певного моменту у часі також може стати чинником девальваційного тиску на гривню. Девальваційний тиск на валютний курс чинить не весь обсяг зовнішнього боргу, а лише та

його частина, яка обліковується як короткостроковий борг з терміном погашення до одного року. За станом на початок липня 2012 року частка короткострокового зовнішнього боргу України у валовому сягнула свого історичного максимуму – 50,6% (65,9 млрд. дол. США із 134,6 млрд. дол. США). До сьогоднішнього дня частка короткострокового зовнішнього боргу України продовжує знаходитись у зоні своїх максимальних історичних рівнів – понад 40% від валового зовнішнього боргу.

Джерелами погашення короткострокових зовнішніх боргів можуть бути нові запозичення, міжнародні валютні резерви, видатки загального фонду Державного бюджету України тощо. Недостатність вказаних джерел фінансування має наслідком неминучу девальвацію валютного курсу гривні, незалежно від де-юре проголошеного фіксованого валютно-курсового режиму.

Специфічні для України чинники валютного курсоутворення (здебільшого – чинники додаткового девальваційного тиску на гривню) тісно пов'язані з функціонуванням державного сектору. Державний бюджет України давно перестав відображати реальний стан справ у сфері публічних фінансів. Слід звернути увагу і на те, що не всі видатки Уряду, які проходять через рахунки Державного бюджету, є чітко зафіксованими у законі про Державний бюджет. Частина вказаних видатків залишається «відкритою» – здійснюється на розсуд Кабінету Міністрів України у разі виникнення відповідних потреб та фінансується шляхом додаткової емісії ОВДП в обмін на акції та векселі відповідних інституційних одиниць та не відображається у звіті Державної казначейської служби про виконання Зведеного бюджету України за результатами року. Найбільш актуальними прикладами таких відкритих видаткових статей є бюджетні видатки на докапіталізацію проблемних банків, на підтримку Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, на додаткове фінансування потреб НАК «Нафтогаз України». Кумулятивний ефект від офіційно неврахованого дефіциту Державного бюджету України, який за 2008-2015 рр. становить 427 млрд. грн., є ще одним значним показником девальваційного тиску на гривню.

Кумулятивний ефект від дивергенції фактичного і прогнозного значення індексу споживчих цін (ІСЦ) свідчить про те, що упродовж 2001-2015 рр. понад 50% додаткової (неврахованої) інфляції стало джерелом наповнення доходів Зведеного бюджету України та відповідного (інфляційного) фінансування його видатків.

Стримування девальваційного тиску на гривню реалізується у тому числі за рахунок найбільш вразливих верств населення через

невідповідність індексації мінімальних стандартів (ІСЦ) соціального забезпечення (прожиткового мінімуму) офіційним темпам інфляції. 62% некомпенсованого зростання ІСЦ упродовж 2014-2015 рр. є по-суті прихованим податком уряду на доходи найбідніших верств населення.

У кризові для України роки гривневий обсяг державного боргу стрімко зростає, причому як за рахунок девальвації національної грошової одиниці, так і за рахунок нагромадження нових гривневих боргів. Тому у якості ще одного специфічного індикатора девальваційного тиску на гривню доцільно використовувати показник кумулятивного приросту загального державного і гарантованого державою боргу, який не пов'язаний із курсовими різницями. При цьому відстежувати потрібно не тільки абсолютні значення вказаного кумулятивного приросту, але й напрям зміни даного показника.

Специфічним для України чинником девальваційного тиску на гривню є монетизація державного боргу з боку Національного банку України. Основним позичальником уряду на внутрішньому ринку України залишається Національний банк України. Скуповуючи урядові ОВДП, НБУ здійснює емісію гривні, монетизуючи бюджетний дефіцит держави. Тому обсяг вимог НБУ до центральних органів державного управління (ЦОДУ), виражений у цінних паперах, крім акцій (ОВДП) є ще одним показником девальваційного тиску на гривню.

ИННОВАЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ БЕЛАРУСИ: ФАКТОРЫ СДЕРЖИВАНИЯ

Егорова В.К., доц.

*Витебский государственный технологический университет
(Республика Беларусь)*

Выделяют несколько групп факторов, препятствующих инновационной деятельности: экономические, производственно-технологические, правовые, социально-психологические и прочие. К основным из них можно отнести: недостаток собственных денежных средств; недостаток финансовой поддержки со стороны государства; низкий платежеспособный спрос на новые продукты; высокая стоимость нововведений; высокий экономический риск; длительные сроки окупаемости нововведений; низкий инновационный потенциал предприятия; недостаток квалификационного персонала; недостаток информации о новых технологиях; недостаток